

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

ז' באייר התשפ"ד
15 במאי 2024

חוזר ביטוח 2024-1-6
סיווג: כללי

הגשת תכניות ביטוח בענף רכב רכוש

בתוקף סמכותי לפי סעיף 40 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: **חוק הפיקוח על הביטוח**), אני מורה כדלקמן:

1. כללי

ביום 19 בספטמבר 2023 פרסם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, מכוח סמכותו לפי 62 לחוק הפיקוח על הביטוח הכרעה בנושא תשלום תגמולי ביטוח מופחתים בביטוח רכב (רכוש) בגין הפרש במחירי חלפים כאשר הרכב תוקן במוסד שאינו בהסדר. בהכרעה נקבעו הוראות לעניין תשלום תגמולי ביטוח, במקרה בו קיים הפרש בין מחירון יבואן החלפים אותו מצטט השמאי בשומה לבין הסכום אותו הייתה משלמת חברת הביטוח עבור אותם החלפים אם אלה היו נרכשים מספקי חלפים איתם התקשרה חברת הביטוח. בעניין זה, נקבע בין היתר, כי חברת הביטוח נדרשת לתת למבוטח גילוי ראוי לגבי אופן התנהלותה, כמפורט בהכרעה. עוד נקבע בהכרעה כי טרם ביצוע הפחתה כאמור, חברת הביטוח תבחן בהתאם לנסיבות המקרה, להעניק למבוטח אפשרות תשלום השתתפות עצמית נמוכה יותר בדומה להשתתפות העצמית אותה היה משלם לו היה מתקן את הרכב במוסד שבהסדר.

ביום 9 בנובמבר 2023 פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן – **הרשות**) קול קורא בעניין "השלכות ההכרעה בנושא תשלום תגמולי ביטוח מופחתים בביטוח רכב רכוש על גובה ההשתתפות העצמית למבוטחים" (להלן – **הקול הקורא**). במסגרת הקול הקורא, הרשות ביקשה את התייחסות הציבור לאפשרות קביעת כללים בהם חברות הביטוח יהיו מחויבות במתן תנאים זהים או דומים למבוטח לכאלה שהיה זוכה להם לו היה עושה שימוש במוסד הסדר במקרה בו חברת הביטוח עושה שימוש בפרקטיקה.

לאחר בחינת ההתייחסויות שהגיעו לרשות בעקבות הקול הקורא ולאחר איסוף ממצאים של הרשות בביקורות שערכה, נקבעו הוראות לעניין העקרונות הנוגעים לתנאי הביטוח בענף רכב רכוש.

כמו כן, נקבעו הוראות לעניין תנאי הביטוח בענף רכב רכוש בנושא אבדן להלכה ויבחן הצורך לבצע שינוי בהכרעת הרשות לעניין "דרכי הפיצוי לרכב שלא תוקן", בשל ממצאים שעלו בביקורות שערכה הרשות.

2. הגדרות

בחוזר זה –

"**הקטנת נזק**" – ניכוי חלק מתגמולי הביטוח, או ביצוע פעולה דומה, וזאת בגין ההפרש בין מחירון יבואן החלפים אותו מצטט השמאי בשומה לבין הסכום אותו הייתה משלמת חברת הביטוח עבור אותם החלפים אם אלה היו נרכשים מספקי חלפים איתם התקשרה חברת הביטוח או בגין הנחה הניתנת על ידי מוסד על סך עלות התיקון;

"**מוסד הסדר**" – מוסד עמו קיים לחברת הביטוח חוזה התקשרות הכולל תנאי תשלום שנקבעו מראש.

3. הוראות לעניין הקטנת נזק

א. חברת ביטוח תעדיכן את נוסח הגילוי למבוטח בתכנית הביטוח על מנת שבמקרה של הקטנת נזק במוסד שאינו בהסדר, תעמוד בחובותיה לפעול בתום לב ובהוגנות כלפי המבוטח. במסגרת זו, תתייחס חברת הביטוח בגילוי למבוטח בתכנית הביטוח לכללי ההפחתה של תגמולי הביטוח במקרה של הקטנת נזק. כללי ההפחתה יוגשו לאישור הרשות במסגרת בקשה להנהגת תכנית הביטוח, ויביאו בחשבון, בין היתר, את סבירות האמצעי שהמבוטח נדרש לנהוג לפיו, את מחירי החלפים ברי ההשגה לאחר הנחות, את העמלות שישולמו למוסד בגין החלפים ואת עלות תיקון הרכב על ידי המוסד.

ב. בתכנית ביטוח רכב רכוש ייקבע כי במקרים בהם מבוטח בחר לתקן את רכבו שלא במוסד הסדר והמבוטח הודיע לחברת הביטוח, בכפוף לפוליסה שרכש, על מקרה הביטוח טרם תיקון הרכב ונקט באמצעים הסבירים שהורתה לו חברת הביטוח, והמוסד האמור הסכים לקבל את תנאי ההסדר של חברת הביטוח טרם תיקון הרכב, תנכה החברה מתגמולי הביטוח השתתפות עצמית, כאילו המבוטח תיקן את רכבו במוסד הסדר.

4. הוראות לעניין אבדן גמור להלכה ודרכי הפיצוי לרכב שלא תוקן

חברת הביטוח לא תכלול במסגרת תכנית ביטוח רכב רכוש פיצוי בשל אבדן גמור להלכה כהגדרתו בסעיף 6(ב) לתוספת להוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), תשמ"ו-1986 (להלן - "פוליסה תקנית"), למעט בסוגי מקרים שהוגשו על ידי החברה לרשות במסגרת בקשה להנהגת תכנית הביטוח והרשות לא התנגדה להם.

5. תחולה

הוראות החוזר יחולו על כל תכנית ביטוח רכב רכוש, כהגדרתו בחוזר זה, שתשווק החל ממועד התחילה של חוזר זה.

6. תחילה

א. תחילתו של חוזר זה ביום 1 בספטמבר 2024.

ב. על אף האמור בסעיף א' לעיל, תחילתו של סעיף 4 ביום הכניסה לתוקף של תיקון תקנות המתקן את הגדרת "אבדן גמור" בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, בעניין קביעת שמאי "אבדן גמור" לרכב.

עמית גל

הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (בפועל)

כללי

ביום 19 בספטמבר 2023 פרסם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, מכוח סמכותו לפי 62 לחוק הפיקוח על הביטוח הכרעה בנושא תשלום תגמולי ביטוח מופחתים בביטוח רכב (רכוש) בגין הפרש במחירי חלפים כאשר הרכב תוקן במוסך שאינו בהסדר (להלן – **ההכרעה**). בהכרעה נקבעו הוראות לעניין תשלום תגמולי ביטוח, במקרה בו קיים הפרש בין מחירון יבואן החלפים אותו מצטט השמאי בשומה לבין הסכום אותו הייתה משלמת חברת הביטוח עבור אותם החלפים אם אלה היו נרכשים מספקי חלפים איתם התקשרה חברת הביטוח. בעניין זה, נקבע בין היתר, כי חברת הביטוח נדרשת לתת למבוטח גילוי ראוי לגבי אופן התנהלותה, כמפורט בהכרעה. עוד נקבע בהכרעה כי טרם ביצוע הפחתה כאמור, חברת הביטוח תבחן בהתאם לנסיבות המקרה, להעניק למבוטח אפשרות תשלום השתתפות עצמית נמוכה יותר בדומה להשתתפות העצמית אותה היה משלם לו היה מתקן את הרכב במוסך שבהסדר.

ביום 9 בנובמבר 2023 פרסמה רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון (להלן – **הרשות**) קול קורא בעניין "השלכות ההכרעה בנושא תשלום תגמולי ביטוח מופחתים בביטוח רכב רכוש על גובה ההשתתפות העצמית למבוטחים" (להלן – **הקול הקורא**). במסגרת הקול הקורא, הרשות ביקשה את התייחסות הציבור לאפשרות קביעת כללים בהם חברות הביטוח יהיו מחויבות במתן תנאים זהים או דומים לכאלה שהיה זוכה להם לו היה עושה שימוש במוסך הסדר במקרה בו חברת הביטוח עושה שימוש בפרקטיקה.

לאחר בחינת ההתייחסויות שהגיעו לרשות בעקבות הקול הקורא ולאחר איסוף ממצאים של הרשות בביקורות שערכה, נקבעו הוראות לעניין העקרונות הנוגעים לתנאי הביטוח בענף רכב רכוש.

כמו כן, נקבעו הוראות לעניין תנאי הביטוח בענף רכב רכוש בנושא אבדן להלכה, לאור ממצאים שעלו בביקורות שערכה רשות שוק ההון ובשל השלכות על עלויות התביעות ומחירי ביטוחי רכב.

סעיף 3

בהמשך להכרעה, מובהר כי חברת ביטוח הפועלת להקטנת הנזק בביטוח רכב רכוש, צריכה לעשות זאת תוך התנהלות על פי חובת תום הלב ובהוגנות.

בהתאם, נקבע כי חברת הביטוח נדרשת לעדכן את נוסח הגילוי למבוטח כך שיביא לידי ביטוח את חובותיה של חברת הביטוח לפעול בתום לב ובהוגנות כלפי המבוטח גם לעניין הקטנת הנזק. בהמשך לכך, חברת הביטוח תתייחס בגילוי למבוטח לכללי ההפחתה של תגמולי הביטוח במקרה של הקטנת נזק, על מנת שמידע זה יובא בפני המבוטח. במסגרת הכללים על חברת הביטוח להתייחס, בין היתר, לסבירות האמצעי שהמבוטח נדרש לנהוג לפיו, מחירי החלפים ברי ההשגה לאחר הנחות, העמלות שישולמו למוסך בגין החלפים ועלות תיקון הרכב על ידי המוסך. זאת, על מנת שהכללים ישקפו הליך הוגן כלפי המבוטח. יובהר, כי הכללים יוגשו לאישור הרשות במסגרת בקשה להנהגת תכנית ביטוח לפי סעיף 40 לחוק הפיקוח על הביטוח.

כמו כן, נקבע כי במקרה בו המבוטח בחר לתקן את רכבו שלא במוסך הסדר, ובכפוף לתנאי הפוליסה שרכש, תוך ששיתף פעולה עם חברת הביטוח טרם תיקון הרכב על ידי המוסך, כך שאפשר לחברת הביטוח לברר את חבותה מראש, חברת הביטוח תנכה מתגמולי הביטוח השתתפות עצמית, כאילו המבוטח תיקן את רכבו במוסך הסדר.

סעיף 4

מביקורות שערכה הרשות, עלה כי קיימות פרקטיקות שליליות בעת שיקום רכבים שהוגדרו "כאבדן גמור להלכה" במסגרת תביעת ביטוח.

בהתאם, נקבע כי חברת ביטוח לא תכלול במסגרת תכנית ביטוח רכב רכוש פיצוי בשל "אבדן גמור להלכה" למעט סוגי מקרים שהוגשו על ידי החברה לרשות במסגרת בקשה להנהגת תכנית הביטוח והרשות לא התנגדה להם. לצד זאת נקבע, כי הוראה זו תיכנס לתוקפה רק לאחר השלמת התיקון לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: **תקנות התעבורה**), בעניין הגדרת "אבדן גמור".

יצוין, כי נוכח השינוי האמור, ועד לפרסום תיקון לתקנות התעבורה כאמור, הרשות תבחן את הצורך בעדכון ההכרעה בעניין תשלום מע"מ וירידת ערך ברכב שלא תוקן (30.6.2015).

סעיפים 5 ו-6

הוראות החוזר יחולו על כל תכנית ביטוח רכב רכוש, שתשווק החל ממועד התחילה של חוזר זה. עד למועד התחילה של החוזר הסופי, יפעלו חברות הביטוח להגשת תכניות ביטוח מעודכנות בהתאם להוראות סעיף 40 לחוק הפיקוח על הביטוח.

למעט סעיף 4 שיכנס לתוקף בעת כניסתו לתוקף של הסעיף המעדכן את תקנות התעבורה לעניין קביעת "אבדן גמור" לרכב.